

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **H. E.**, zast. JUDr. Bc. Kristýnou Bernáthovou, advokátkou se sídlem Wolkerova 2007, Kraslice, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2020, č. j. PK-DSH/10783/20, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5. 2021, č. j. 17 A 8/2021 - 39,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5. 2021, č. j. 17 A 8/2021 - 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 30. 11. 2020, č. j. PK-DSH/10783/20, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Klatovy ze dne 9. 9. 2020, č. j. OD/20790/20/Sej (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdil. Žalobce jím byl uznán vinným z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Toho se dopustil nedbalostním porušením § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu tím, že dne 28. 12. 2019 kolem 17:40 hod na silnici č. II/191, ve směru od Janovic nad Úhlavou na Klatovy, řídil motorové vozidlo Dacia Duster a při odbočování vlevo na pozemní komunikaci směr Novákovice nedbal zvýšené opatrnosti, bezprostředně před vybočením vlevo se nepřesvědčil o situaci za sebou, načež v levé polovině vozovky došlo ke střetu s jiným vozidlem, které jej v době jeho odbočování již předjíždělo. Žalobci byla uložena pokuta 1 500 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 6 000 Kč.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který tuto žalobu rozsudkem ze dne 17. 5. 2021, č. j. 17 A 8/2021 - 39, zamítl. Žalobci

vyplývaly z § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu dvě povinnosti: zapnout směrový ukazatel a dbát zvýšené opatrnosti před zahájením změny směru jízdy. Zapnutí signalizačních ukazatelů změny směru jízdy považoval krajský soud za neprokázané. Správní orgány však stěžovateli kladly za vinu porušení druhé povinnosti. Proto okamžik, kdy druhý účastník dopravní nehody spatřil žalobcovo vozidlo, hraje roli jen pro posouzení jeho vlastní odpovědnosti. Také role dalšího, nezjištěného vozidla v ději dopravní nehody nebyla pro posouzení věci důležitá, protože neovlivnilo průběh nehody. Hodnotná sice mohla být výpověď posádky tohoto vozidla, ta však nebyla zjištěna. Znalecký posudek, který podle žalobce nesprávně vyhodnotil, kdy toto vozidlo žalobce předjelo, s ohledem na to nebylo nezbytné doplňovat ani revidovat. Podstatné v něm obsažené informace nebyly zpochybněny a jsou použitelné pro posouzení odpovědnosti žalobce za přestupek. To, zda znalec vycházel ze správného skutkového stavu specificky ohledně doby předjetí žalobce zprava neznámým vozidlem, je totiž pro závěry ohledně spáchání přestupku nerozhodné.

[3] Ani závěr znalce, že nebylo možné ověřit, zda svědkyně p. H. jako žalobcova spolujezdkyně slyšela „blikání“ zapnutého ukazatele směru jízdy, nezpůsobuje neúplnost nebo nesprávnost znaleckého posudku. Krajský soud poukázal na nevěrohodný názorový obrat svědkyně, která při podání vysvětlení dne 9. 1. 2020 (nesprávně uvedeno 2021, pozn. NSS) popřela, že by zvuk slyšela, ale následně u výslechu dne 19. 2. 2020 tvrdila opak; nadto její výpověď nelze ověřit. Otázka zapnutí směrového ukazatele je ovšem opět nerozhodná, protože žalobci bylo kladeno za vinu, že nedbal zvýšené opatrnosti při odbočování. Podle znalce měl na reakci na předjíždějící vozidlo maximálně dvě sekundy. V tomto čase se po něm však nepožadovala složitá reakce. Postačovalo, aby nezahájil kroky k odbočení, zůstal nečinný nebo vozidlo zcela zastavil a zkontroloval situaci. Pokud si zkontroloval levé zpětné zrcátko těsně před zahájením odbočení, musel si být předjíždějícího vozidla vědom. Jeho tvrzení, že se podíval do levého zpětného zrcátka, ale předjíždějící vozidlo v protisměru neviděl, znalec vyvrátil. Situace na komunikaci nebyla nepřehledná, vozovka byla suchá, šlo o delší rovný úsek silnice bez horizontu bránícího ve výhledu. Ačkoli byla téměř tma, vozidla musela mít rozsvícená světla, což žalobci usnadňovalo vnímání situace v protisměru, kde v té době žádné vozidlo nejezo, a umožňovalo mu věnovat více pozornosti situaci za ním. Proto nelze na případ aplikovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) ze dne 14. 7. 2016, č. j. 2 As 66/2016 - 32. Žalobce měl dostatek času i možností předjíždějící vozidlo upozorovat, reagovat na něj a předejít dopravní nehodě. Žalobcem citované nálezy Ústavního soudu jsou pro věc nepřiléhavé kvůli skutkovým odlišnostem. U dopravních nehod se přihlíží k zásadě individuálního posouzení odpovědnosti za přestupek, proto se nemůže žalobce zbavit své odpovědnosti snahou dovést odpovědnost druhého účastníka nehody.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhl, aby NSS rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby zrušil i obě správní rozhodnutí.

[5] Znalecký posudek, z něhož krajský soud vycházel, je neúplný a nesprávný, protože vycházel z jiného nehodového děje. Stěžovatel se dostatečně přesvědčil o situaci za sebou před zahájením odbočování. Podíval se do levého zpětného zrcátka, poté do horního vnitřního zrcátka, začal přibrzďovat a řadit se ke středové čáře, znovu se podíval do levého zrcátka a nezjistil, že by mu něco bránilo v odbočení. Ukazatel směru jízdy zapnul asi 50 metrů před odbočkou, což potvrdila i svědkyně paní H.. Poté, co zapnul ukazatel změny směru jízdy a začal přibrzďovat směrem ke středu vozovky, předjelo jej zprava nezjištěné vozidlo. Následně

pokračování

do stěžovatelova vozu narazil druhý účastník nehody. Podle znalce došlo napřed k nárazu a až poté k předjetí zprava. To je však vyloučeno, protože pokud bylo jeho vozidlo odhozeno nárazem doprava, představovalo by překážku v jízdě tohoto neznámého vozidla. To však bez potíží projelo a zřejmě ani nezaregistrovalo, že došlo k dopravní nehodě. K nehodovému ději proto došlo jinak, než uvedl znalec, jehož posudek byl stěžejním důkazním prostředkem. Závěr krajského soudu, že včasné zapnutí ukazatele směru jízdy nebylo prokázáno, nemá oporu ve spise. Už prvostupňové rozhodnutí vycházelo z toho, že jeho použití bylo prokázáno jednáním neznámého řidiče, předjíždějícího stěžovatele zprava, stejně jako výpovědí stěžovatele a svědkyně. Jednání řidiče neznámého vozidla je pro posouzení nehodového děje zcela zásadní. Spolu se stěžovatelem přibrzdřoval a vyhodnotil jednoznačné signály, že vůz před ním bude odbočovat vlevo, načež se rozhodl v souladu s § 17 odst. 1 zákona o silničním provozu stěžovatele předjet zprava. Od okamžiku, kdy stěžovatel svou jízdou zpomalil všechna vozidla za sebou a zahájil odbočovací manévry, jej nikdo nesměl předjíždět, vyjma předjetí zprava. Druhý účastník nehody navíc měl vyhodnotit, že i předjíždění zprava je známkou toho, že stěžovatel odbočuje vlevo.

[6] Nelze akceptovat závěr krajského soudu, že i když učinil vše možné pro to, aby řidiči za ním pochopili jeho úmysl, a nadto se řidič jedoucí za ním podle toho i zachoval, přesto mohl řidič dalšího jedoucího vozidla porušit své povinnosti a začít jej předjíždět. Takový názor je v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3159/15. Řidičům jedoucím za ním vyslal dostatek signálů o svém úmyslu, aby na ně adekvátně reagovali. Potřebná míra opatrnosti se nezbytně vyžadovala také od druhého řidiče. Ten svou povinnost sledovat provoz nesplnil, a tím způsobil dopravní nehodu.

[7] Je všeobecně známo, že se reakční čas řidiče pohybuje kolem dvou sekund za běžné situace. On však řešil složitou situaci, když odbočoval z hlavní silnice ve špatně přehledné křižovatce za tmy. Pokud měl dle znalce vidět předjíždějící vozidlo 2,5 sekundy před střetem, jeho reakční doba byla minimálně 2 sekundy, a na vlastní reakci měl 0,5 sekundy, aby zabránil střetu, což je zcela nedostatečné. I pokud by vozidlo viděl, jedinou možnou reakcí bylo strhnout vůz vpravo, kde jej však předjíždělo zprava jiné vozidlo. Navíc předjíždějící vozidlo neviděl. Na rozdíl od závěru soudu byla situace na vozovce složitější, musel sledovat i jiné překážky.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nesouhlasí s důvody kasační stížnosti a nadále se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Posoudil ji v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a z pohledu, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Před přezkumem věci samé se musel zabývat otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. V opačném případě by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „*podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ se již NSS zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2005 do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu NSS posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nadále však vychází z týchž

judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (obdobně viz např. usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to 1) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo 2) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu.

[11] V projednávané věci stěžovatel nespécifikoval, v čem spatřuje podstatný přesah svých vlastních zájmů. NSS shledal, že kasační stížnost vlastní zájem stěžovatele přesahuje, a to z důvodu, že se krajský soud dopustil pochybení ve svém právním názoru, který mohl mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost je proto přijatelná.

[12] Úvodem vlastního posouzení kasační stížnosti se NSS zabýval zcela obecně vznesenou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pohledem ustálené judikatury, která tento kasační důvod vykládá (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS), touto vadou rozsudek krajského soudu netrpí. Jeho výrok i odůvodnění jsou srozumitelné, nejsou vnitřně rozporné a krajský soud neopomenul reagovat na stěžovatelovy žalobní námitky a dostatečně vysvětlil své úvahy. I stěžovatelova argumentace v kasační stížnosti dokládá, že skutečným důvodem jeho nesouhlasu jsou právní závěry krajského soudu, potažmo závěry, které učinil ohledně úplnosti zjištění skutkového stavu. Těmto námitkám se NSS věnuje dále.

[13] Skutková podstata § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu je navázána na porušení nebo nesplnění jiné povinnosti stanovené v hlavě II téhož zákona. V případě stěžovatele spatřovaly správní orgány porušení v § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu: *Při odbočování na křižovatce nebo na místo ležící mimo pozemní komunikaci musí řidič dávat znamení o změně směru jízdy; při odbočování nesmí obrozit řidiče jedoucí za ním a musí dbát zvýšené opatrnosti.*

[14] Nejvyšší správní soud se již ve své judikatuře výkladem § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu zabýval, a to i specificky v situacích, kdy řidiče během odbočování vlevo již předjíždělo jiné vozidlo. V rozsudku ze dne 31. 7. 2012, č. j. 2 As 67/2011 - 89, NSS uvedl, že „[z] důlce citovaného ustanovení je zřejmé, že po řidiči se požaduje současné splnění několika povinností. Řidič je povinen před samotným odbočením dát znamení o změně směru jízdy (povinnost první), současně při samotném manévru odbočování musí dbát zvýšené opatrnosti (povinnost druhá) a počínat si tak, aby neobrozil za ním jedoucí řidiče (povinnost třetí),“ přičemž poslední dvě jsou vzájemně provázané. V témže rozsudku proto NSS vyložil, že „[s] ohledem na princip tzv. omezené důvěry platí, že bylo povinností žalobkyně patřičně se přesvědčit, zda není předjížděna jiným vozidlem, a to právě v rámci povinnosti dbát zvýšené opatrnosti, neboť to že domněle splnila všechny iniciační povinnosti před zahájením samotného manévru odbočení, neznamená, že neměla přiměřeně počítat s tím, že jiný účastník provozu na pozemních komunikacích může svou určitou povinnost porušit. Jinak řečeno, v okamžiku, kdy žalobkyně dala znamení o změně směru jízdy vlevo a zpomalila, nemohla se bez dalšího bezpečně spoléhat na to, že všichni ostatní účastníci provozu na pozemních komunikacích budou dodržovat své povinnosti a nikdo ji například nezručně předjíždět zleva.“

[15] V rozsudku ze dne 14. 7. 2016, č. j. 2 As 66/2016 - 32, NSS konkretizoval, že u povinnosti ověřit, zda jej před odbočením vlevo nikdo nepředjíždí, „nelze po odbočujícím řidiči spravedlivě požadovat, aby stačil zareagovat, pokud by měl před odbočením neúměrně krátký časový okamžik, ve kterém by sice měl teoretickou možnost předjíždějící vozidlo upozorovat, avšak v praxi by to mohl být zrovna ten časový úsek, v němž sleduje situaci v protisměru. Správní orgány i soudy jsou proto povinny pečlivě zkoumat a objasnit, po jak dlouhou dobu měl odbočující řidič možnost předjíždějící vozidlo spatřit, a na tomto podkladě rozhodnout, zdali se jednalo o dostatečně dlouhý čas, po který mohl řidič adekvátním

pokračování

způsobem zareagovat.“ NSS tak vzal v potaz, že se po odbočujícím řidiči žádá, aby kontroloval jak situaci v levé části vozovky v protisměru jeho jízdy (protijedoucí vozidla), tak i ve směru jeho jízdy (potenciálně předjíždějící vozidla), takže jeho pozornost mezi oběma směry „přeskakuje“ zhruba ve frekvenci jedné či dvou sekund, ačkoli pozornost věnuje přirozeně především protisměru (bod 19 cit. rozsudku). Tento rozsudek je tak ve vztahu k předchozí judikatuře nutné chápat tak, že ukládal správnímu orgánu, potažmo soudu, povinnost zabývat se tím, zda vzhledem ke konkrétní situaci v silničním provozu bylo vůbec myslitelné, aby vlevo odbočující řidič předjíždějící vozidlo spatřil, a nedovozovat jeho odpovědnost „mechanicky“. V daném případě dospěl NSS k závěru, že není zřejmé, jak znalec dospěl k závěru, že se předjíždějící vozidlo muselo nacházet v levém pruhu po dobu 5 sekund před srážkou, během nichž měl řidič odbočujícího vozu tuto skutečnost zjistit a reagovat na ni. Proto rozhodnutí krajského soudu i správních orgánů zrušil pro nedostatečně zjištěný skutkový stav.

[16] Nejvyšší správní soud následně v rozsudku ze dne 17. 4. 2020, č. j. 3 As 102/2018 - 29, reflektoval i názor Ústavního soudu vyjádřený v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3159/15 (na nějž stěžovatel odkazuje). V daném případě Ústavní soud považoval za nepřiměřené klást stěžovateli za vinu, že v rámci zvýšené opatrnosti při odbočování vlevo nepředpokládal jízdu předjíždějícího řidiče, který porušoval celou řadu pravidel silničního provozu hrubým a úmyslným způsobem (předjíždění v zákazu předjíždění, překročení povolené rychlosti, porušení zákazu řízení pod vlivem alkoholu), jestliže sám učinil před zahájením odbočování nezbytné kroky se zvýšenou opatrností. NSS v návaznosti na to zdůraznil *„mimořádný význam konkrétních skutkových okolností, zejména časového průběhu nehody, či přesněji časového úseku, během něhož se řidič (obviněný z přestupku) rozhoduje a zjišťuje, zda může provést odbočovací (či v projednávaném případě předjížděcí) manévru. Skutkové odlišnosti, odůvodňující aplikaci či naopak odlišení se od daných judikatorních závěrů, tedy mohou být velice malé a – z hlediska časového – mohou být až v hodnotách jednotek sekund.“*

[17] Pro úplnost NSS připomíná, že v případě řešeném rozsudkem č. j. 3 As 102/2018 - 29 byl časový úsek, který měl řidič k dispozici, odhadnut na 1,8 sekundy, avšak správní orgány ani krajský soud nijak neposoudily, zda fakticky umožňoval řidiči předjíždějící vozidlo spatřit. V rozsudku ze dne 4. 5. 2020, č. j. 10 As 262/2018 - 29, NSS považoval časový úsek tří sekund za dostatečný pro to, aby řidič před vlastním odbočením vlevo zkontroloval v levém zpětném zrcátku, zda není předjížděn. Tyto závěry ohledně časového úseku dostatečného pro zpozorování předjíždějícího vozidla však nelze vnímat bez jejich kontextu. Tím je vždy konkrétní dopravní situace, v níž k odbočovacímu manévru dochází. Neboli, jak NSS uvedl v bodě 24 rozsudku č. j. 3 As 102/2018 - 29: *„Rozhodující přitom je, zda takový řidič mohl v konkrétním případě pohledem do zpětného zrcátka zjistit, že jej již předjíždí jiné vozidlo. Rozhodnou otázkou je tak posouzení reakční doby řidiče.“* Tyto závěry jsou obecné, a dopadají tak i na případ stěžovatele.

[18] Po shrnutí dosavadní judikatury k problematice odpovědnosti řidiče za porušení povinnosti věnovat zvýšenou pozornost při odbočování vlevo NSS konstatuje, že krajský soud obecně vycházel ze správných právních východisek. V souladu s výše citovanou judikaturou založil své rozhodnutí na tom, že i když řidič vozidla při odbočování vlevo použije světla pro znamení o změně směru jízdy, musí se přesto před zahájením vybočení do levého pruhu vozovky přesvědčit, zda jej jiný vůz nepředjíždí, jak plyne z povinnosti dbát zvýšené opatrnosti.

[19] Vzhledem k povinnosti dbát zvýšené opatrnosti, jejíž porušení je podstatou nyní přezkoumávaného přestupku, musel krajský soud rozlišovat mezi tím, co hrálo roli pro posouzení stěžovatelovy odpovědnosti, a tím, co nikoli. Namítá-li stěžovatel v kasační stížnosti opětovně, že způsobem své jízdy i zapnutím směrového ukazatele dal všem vozidlům

jasně najevo, že bude odbočovat vlevo, a že v takovém případě jej nikdo nesměl začít předjíždět, nemůže být jeho argumentace úspěšná. Splnění povinnosti dát znamení o změně směru jízdy totiž žalovaný neposuzoval. To, zda postupoval druhý účastník nehody protiprávně, když zahájil předjíždění v době, kdy mu byl či měl být zřejmý úmysl stěžovatele odbočit, hrálo roli pro posouzení přestupkové odpovědnosti tohoto druhého řidiče; nikoli však stěžovatele.

[20] V případě stěžovatele také šlo zcela zjevně o situaci skutkově odlišnou od věci řešené Ústavním soudem v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3159/15, jak správně uvedl krajský soud. Stěžovatel se nemohl dovolávat toho, že by druhý účastník nehody porušoval hrubým a úmyslným způsobem pravidla silničního provozu, a že on takto závažné porušení dopravních předpisů nemohl předvídat, ač postupoval se zvýšenou opatrností.

[21] Další kasační námitkou stěžovatel v zásadě namítá, že se krajský soud neměl spokojit s tím, jak byl objasněn skutkový stav věci, konkrétně průběh děje před, během a po dopravní nehodě s přihlédnutím k úloze třetího, nezjištěného vozidla jedoucího přímo za stěžovatelem. Stěžovatel považuje jeho roli za významnou ve dvojím ohledu.

[22] Zaprvé z jeho postupu dovozuje, že tomuto řidiči bylo zřejmé, že bude odbočovat doleva, neboť jej ještě před nehodou předjel zprava, což by bez zřejmého úmyslu stěžovatele odbočit vlevo bylo protiprávní. Tato linie úvah však opět směřuje k prokázání, zda stěžovatel včas použil světlo značící změnu směru jízdy a zda mělo být druhému účastníku nehody zřejmé, že nemůže obě před ním jedoucí vozidla (stěžovatelův a tento neznámý vůz) předjíždět levým pruhem vozovky. V tomto ohledu je třeba opět odkázat na předchozí závěr, že se podstata argumentace míjí s tím, co je pro posouzení věci rozhodné.

[23] Zadruhé, úvahy o jízdě druhého vozidla je nutné spojit se stěžovatelovou námitkou, že krajský soud nesprávně vyhodnotil, zda měl stěžovatel skutečně v čase 2,5 sekundy, kdy se předjíždějící vozidlo nacházelo v levém pruhu, možnost jej spatřit. NSS připomíná, že stěžovatel již před krajským soudem tvrdil, že jej neznámé vozidlo předjelo, zatímco přibrzdňoval a zahajoval odbočovací manévr; a že v každém případě jej vozidlo muselo předjet zprava předtím, než došlo ke srážce s předjíždějícím vozidlem. Pokud by projíždělo po srážce, nemělo by totiž kudy projet, protože vůz stěžovatele byl nárazem odražen zpět do pravého pruhu vozovky (ke střetu došlo v levém pruhu poté, co do něj stěžovatel vjel). Přesto znalec vycházel z toho, že neznámé vozidlo projelo až po srážce, a nijak dál jeho přítomnost nezohlednil. Na tuto námitku, vyjádřenou v bodě V. žaloby, krajský soud reagoval jen tak, že je pro průběh nehodového děje bezpředmětné, kdy a jak neznámé vozidlo „podjelo“ vozidlo žalobce zprava. Ať se tak stalo před, nebo po srážce vozidel v levém pruhu vozovky, neměla tato skutečnost vůbec vliv na nehodový děj. Krajský soud připustil toliko hodnotu svědecké výpovědi posádky tohoto neznámého vozu, kterou se však nepodařilo zajistit (bod 10 napadeného rozsudku).

[24] Nejvyšší správní soud připomíná, že úkolem krajského soudu bylo posoudit konkrétní skutkové okolnosti věci, a to z pohledu, zda měl stěžovatel jako řidič odbočujícího vozidla k dispozici dostatečný časový úsek pro to, aby mohl předjíždějící vozidlo spatřit. Krajský soud se tomuto posouzení věnoval a stěžovatel dle něj měl dostatek času. Znalecký posudek stanovil, že řidič předjíždějícího vozidla vjel do levého pruhu vozovky alespoň 2,5 sekundy před vlastním střetem. Pokud by se tedy stěžovatel podíval do zpětného levého zrcátka bezprostředně před vybočením do levého pruhu, musel jej v něm vidět – k vybočení došlo 0,5 sekundy před střetem, měl tedy zhruba dvě sekundy, kdy mohl vozidlo vidět. K ostatním okolnostem krajský soud připomněl, že šlo o relativně rovný, přehledný úsek vozovky, kde

pokračování

nejela auta v protisměru, silnice byla suchá a navzdory šeru mohl stěžovatel předjíždějící vozidlo snadno spatřit díky rozsvíceným světlům.

[25] Ovšem dvě sekundy jsou podle předchozího závěru NSS již hraniční pro provedení kontroly levého zpětného zrcátka, musí-li řidič současně věnovat pozornost situaci na vozovce v protisměru (srov. závěry rozsudku č. j. 2 As 66/2016 - 32), což mělo krajský soud vést ke zvláštní obezřetnosti při hodnocení okolností věci.

[26] Vzhledem k tomu považuje NSS názor krajského soudu, že je v podstatě jedno, kdy neznámé vozidlo předjelo stěžovatele zprava, za zjednodušující. Je sice zřejmé, že toto vozidlo nehrálo přímou roli v nehodovém ději ve smyslu, že jeho pohyb nijak nezasáhl do děje srážky stěžovatelova a předjíždějícího vozu. To však nevylučuje, že jeho jízda mohla spolupůsobit jako další z faktorů, které musel stěžovatel vnímat ve chvílích před zahájením vlastního odbočování, tedy v onom kritickém čase, kdy měl ve zpětném zrcátku zkontrolovat, že jej v levém pruhu vozovky předjíždí druhý účastník dopravní nehody. Posouzením tohoto vlivu se krajský soud nezabýval, ačkoli stěžovatel již v řízení před ním upozorňoval, že znalec vycházel z nesprávného skutkového děje a že v daném časovém úseku nemohl předjíždějící vůz vidět a srážce zabránit. Krajský soud na tuto žalobní argumentaci reagoval mimo jiné závěrem, že vzhledem k jinak příznivým podmínkám nic nebránilo stěžovateli zastavit vůz a nepokračovat v odbočovacím manévru, pokud by splnil svou povinnost a předjíždějící vozidlo spatřil. Právě tyto závěry krajského soudu však ukazují, že roli třetího, neznámého vozidla, nedostatečně zhodnotil. Pokud totiž jelo nadále za stěžovatelem, pak stěžovatel nemohl prudce zastavit na místě, aniž tím opět ohrozil ostatní účastníky silničního provozu. Pokud jej ovšem již neznámý vůz předjížděl zprava, jak tvrdí stěžovatel, nemohl zase reagovat tím, že by strhl volat doprava, aby přerušil odbočovací manévr a zabránil srážce s vozidlem předjíždějícím zleva.

[27] V právním posouzení otázky, zda stěžovatel měl v daném časovém úseku praktickou možnost kontrolou zpětného zrcátka zjistit, že jej v levém pruhu předjíždí druhý účastník dopravní nehody, tedy krajský soud pochybil, neboť nevzal v potaz všechny relevantní skutkové okolnosti daného případu, jak mu ukládala předchozí judikatura NSS. Posouzení všech v úvahu připadajících skutkových okolností bylo zásadní již proto, že znalec určil jako čas, který měl stěžovatel k dispozici pro kontrolu levého pruhu ve směru jeho jízdy, jímž ho předjíždělo druhé vozidlo, dvě sekundy. Takto dlouhý časový úsek již hraničí s dobou, kterou řidič potřebuje pro „přepínání pozornosti“ v délce jedné až dvou sekund. Tím spíše nemohla být úvaha krajského soudu, která opomněla jeden aspekt dopravní situace vyhodnotit, dostatečná. Krajský soud se totiž při posouzení přestupku spočívajícího v nedbalostním porušení § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu nemůže omezit jen na zvážení reakčního času osoby obviněné z přestupku v abstraktní rovině, ale musí zvážit všechny relevantní okolnosti skutkového děje; v nyní posuzovaném případě tedy vliv třetího vozidla na průběh nehody či na reakční čas stěžovatele před nehodou.

[28] Pro tento důvod NSS shledal kasační stížnost žalobce důvodnou. V dalším řízení se krajský soud musí zaměřit na posouzení otázky, zda byl dostatečně objasněn skutkový stav věci, co se týče pohybu třetího, neznámého vozidla. V závislosti na tomto posouzení pak musí zvážit, zda a jak posoudit skutkové okolnosti z pohledu, zda stěžovatel mohl upozorovat předjíždějící vozidlo, a tedy zda porušil § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu, jak mu žalovaný kladl za vinu.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] NSS proto rozsudek krajského zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud bude v souladu se závazným právním názorem NSS (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) povinen o žalobě rozhodnout znovu.

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2021

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu